



Назарій ЛОШТИН

ДУШПАСТИРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ ЧЕНЦІВ МОНАСТИРЯ СВ. СТЕФАНА В МІСТЕЧКУ ЗОЛОТИЙ ПОТІК у XVIII ст.

У статті на основі архівних матеріалів розглядається душпастирство ченців-домініканців як основний аспект їхньої діяльності у парафії св. Стефана в містечку Золотий Потік (нині Буцацького р-ну Тернопільської обл.) та навколишніх селах у XVIII ст. Увагу зосереджено на виконанні чинів хрещення, шлюбу, поховання, сповіді, а також на відправленні богослужінь. Автор звертає увагу також на практику надання імен під час хрещення.

Ключові слова: домініканці, парафіяльні книги, душпастирство, хрещення, шлюб, поховання, сповідь.

© Н. ЛОШТИН, 2013

ISSN 1028-5091. Народознавчі зошити. № 5 (113), 2013

Домініканський орден на українських етнічних землях бере свої початки у XIII ст. У 1612 р. було засновано Руську провінцію ордену¹, яка отримала покровительство св. Ядека Одровонжа.

Утворення Руської провінції домініканського ордену сприяло збільшенню кількості монастирів на територіях, які вона охоплювала. У XVII ст. у межах Львівської архієпископії було утворено 16 конвентів² домініканців [18, s. 304]. Фундаторами більшості нових монастирів виступають польські шляхетські роди. Одним з фундаторів нових монастирів був рід Потоцьких. Брацлавський воєвода Ян Потоцький виступив фундатором монастиря у Латичові. Станіслав «Ревера» Потоцький також виступив ініціатором заснування монастиря в Панівцях [17, s. 418]. Фундатором монастиря св. Стефана ордену домініканців у містечку Золотий Потік був брат Яна Потоцького, брацлавський воєвода Стефан Потоцький.

Стефан Потоцький (1568—1631 рр.) — староста фелінський і кам'янецький, брацлавський воєвода. У 1608 р. він разом з дружиною профінансував будівництво костела отців-домініканців [1, арк. 3 зв]. Однак Анджей Ліпські, автор біографії Стефана Потоцького, зазначив, що монастир було засновано в 1604 р. [20, s. 175]. Це датування подали також Петро Тадеуш Столярський у своїй статті [23, s. 130] і Томаш Генрик Скішип'єцький у книжці про Золотий Потік [22, s. 206]. Томаш Зауха, посилаючись на Шимона Окольського, пояснив різницю у датуванні тим, що в акті фундації, який було видано в 1608 р., про місце монастиря значиться: «На якому отці зараз будуються і проживають» [24, s. 187]. Юзеф Крентош не зазначив конкретної дати, а подав лише першу загальну згадку про монастир — поч. XVII ст. [18, s. 302]. Найприйнятнішою датою його заснування вважатимемо, все ж, 1608 р., тобто рік видачі фундаційного акту.

На першу половину XVII ст. припадає активний розвиток парафіяльної мережі на теренах Львівської архієпископії. Нові парафії утворювались двома шля-

¹ Внаслідок Люблінської унії (1569 р.), коли Польща і Литва стали об'єднаною державою — Річчю Посполитою, більшість українських земель (Підляшшя, Волинь, Поділля, Брацлавщина, Київщина) відійшли до Польщі. — *Прим. ред.*

² Конвент — назва виборчих органів з особливими законодавчими повноваженнями. — *Прим. ред.*

хами: заснування нових та розподіл старих парафій на менші [18, s. 184]. Тоді виникло близько 42 нових парафій. Загалом станом на 1765 р. у Львівській архідієцезії було 136 парафій.

Часто залучали до парафіяльного душпастирства чернечих орденів. На початку XVII ст. було сім парафій при монастирських костелах, а в першій половині XVIII ст. — уже 18 парафіяльних костелів при монастирях [18, s. 226]. Значна кількість цих парафіяльних костелів була саме при домініканських монастирях.

Костел при монастирі св. Стефана в 1653 р. став парафіяльним [24, s. 189]. У XVIII ст. до парафії належали такі населені пункти: Золотий Потік, Соколів, Скоморохи, Русилів, Сновидів, Костельники, Стінка, Губин, Соколець, Уніж, Возилів, Комерин, Лука. Спершу парафія належала до складу устецько-галицького деканату, а в 1765 р. увійшла до складу новоутвореного бучацького деканату [24, s. 190]. Функції пробоща³ у парафії св. Стефана виконував пріор⁴ монастиря.

У 1772 р. відбувся перший поділ Речі Посполитої, внаслідок якого територія парафії св. Стефана увійшла до складу Австрійської держави. Йосифінська церковна політика внесла зміни у становище чернечих орденів. Через касацію зникла значна кількість чернечих осередків. Ченців вважали непридатними до душпастирської діяльності. Однак скорочення кількості парафіяльного духовенства спричинило те, що влада дала згоду на залучення чернечих орденів до парафіяльної служби [19, s. 167].

Незважаючи на касаційний декрет від 14 квітня 1787 р., декільком монастирям вдалось уникнути закриття, передусім через те, що вони були центрами парафій. Уникли касації монастирі домініканців у Львові, Богородчанах, Чорткові, Єзуполі, Підкамені, Золотому Потіці, Тернополі [19, s. 261].

* * *

Душпастирство є обов'язковим елементом діяльності духовних осіб, спрямованим на виконання культових та духовних потреб віруючих. Якщо монастирський костел є одночасно і парафіяльним, то

³ Пробош — настоятель, парох. — *Прим. ред.*

⁴ Пріор — у католицькій церкві — настоятель чоловічого монастиря. — *Прим. ред.*

обов'язки ченців монастиря є відповідними до обов'язків пробоща у капітульному костелі [16, s. 715]. До цих обов'язків належить щоденне відправлення Служби Божої, що включає також співання конвентуальних молитов за фундаторів та усіх добродійців загалом [16, s. 553]. Також мають відправлятися тихі Служби Божі за новосвячених єпископів та ін. Пробошем був пріор монастиря. Він повинен відправляти молитву за всіх парафіян, вести парафіяльні книги та робити з них витяги [16, s. 562], уділяти віруючим таїнства (хрещення, євхаристія, священство, сповідь, миропомазання, шлюб, елеопомазання) [16, s. 592]. Має бути обраний пенітенціарій, який має право сповідати. Однак це право поширюється лише на територію його парафії. На інших парафіях він може сповідати лише своїх парафіян [16, s. 557]. Слід зазначити, що із встановленням австрійської влади у Галичині відбулися зміни й у веденні парафіяльних книг. Тепер книги виглядали як протоколи, в яких у стовпці вписували відповідні дані.

При монастирі св. Стефана діяли два братства. Братства мали на меті поглиблення релігійного життя його членів [18, s. 274]. Центральним пунктом діяльності були релігійні обряди та молитва. Братства утримували свої вівтарі у костелах чи навіть окремі каплиці. Ці організації не були закритими, а їхні члени могли належати до кількох братств одночасно.

Характерним для домініканської душпастирської діяльності був марійний культ. Поширення цього культу відображалось в існуванні братств св. Розарію [21, s. 104]. Перша згадка про таке братство при монастирі св. Стефана датується 1654 р., наступним роком після утворення парафії. З числа монахів обирався промотор братства. Згідно з деканатським актом візитації за 1784 р. братство очолював шістдесятирічний домініканець Фабіан Годовский [2, арк. 2 зв.].

Окрім братства св. Розарію, було ще одне об'єднання при парафіяльному костелі. У 1749 р. Підчаший⁵ Лівської землі Мазовецького воєводства Йозеф Ширин заснував братство св. Юди Тадея.

Душпастирська діяльність ченців-домініканців монастиря св. Стефана відображена лише у

⁵ Підчаший — придворна службова особа. — *Прим. ред.*

XVIII ст., що зумовлено наявністю тогочасних метричних книг, а також книг запису богослужінь та книг запису парафіян, що виконали обряд Великодньої сповіді.

Як уже зазначалось, до обов'язків пріора-пробоща належить щоденне відправлення Служби Божої, а також відправлення тихих Служб Божих за парафіян, фундаторів, духовенство.

Протягом 1756—1766 рр. [4] та 1789—1800 рр. [3] відправлялись тихі Служби за фундаторів монастиря Стефана та Марію Потоцьких (28 богослужінь за триместр у 1756—1766 рр. та 25—26 богослужінь за триместр у 1789—1800 рр.). Разом з ними згадувались їхні діти Павло та Йоан, за яких уже з 1789 р. відправлялись окремі Служби (три та одну за триместр відповідно). Відправлялись тихі Служби Божі і за інших осіб, зокрема, за Станіслава і Єву Попіські (чотири за триместр у перший період й одну у другий), Йозефа Ширина (13 Служб у 1756—1766 рр., 12 у 1790 р., з 1791 р. по три тихі Служби; з 1795 р. згадується і його дружина Урсула), Домініка Домбровського (лише 28 служб у другому триместрі 1758 р., 60 — у третьому триместрі 1759 р., 140 богослужінь у першому триместрі 1760 р. (аркуші з даними двох наступних триместрів відсутні); з 1789 р. по три Служби за триместр з перервою в 1795—1797 рр.). Найбільша кількість тихих Служб відправлялась за Микола Потоцького, найбільшого добродія монастиря: вперше виявляємо згадку про нього в 1763 р., коли у другому триместрі за нього відправлялось 10 богослужінь, у 1766 р. — по 192 богослужіння на триместр, а в 1789—1800 рр. — вже по 119 богослужінь за триместр.

Тихі Служби Божі відправлялись також за: благодійників (*curgentielemosina*; кількість богослужінь не була сталою і коливалась від 16 (найменше) в 1799 р. до 217 (найбільше) в 1763 р.; були випадки, коли богослужіння за благодійників не відправлялись зовсім (1758—1759 рр.) або у певному триместрі (наприклад, у першому триместрі 1763 р.)); братів-домініканців у 1789—1800 рр. (чисельність відправлених Служб також не була сталою і коливалась від однієї на триместр до 80); за парафію в 1756—1766 рр. богослужіння відправлялось лише один раз — у третьому триместрі 1765 р. (12 моли-

тов), а вже у 1789—1800 рр. тихі Служби відправлялись щотриместру (від двох до 22, однак переважно шість богослужінь).

В окремі роки відправлялись тихі Служби Божі за хворих (1795 р.), за збіжжя та продовольство (1795—1799 рр.). У 1757 р. одноразово було відправлено дві тихі Служби за архієпископа, в 1800 р. — за померлого в 1799 р. Папу Пія VI та за обрання нового (Пія VII).

* * *

Хрещення — це перше таїнство, яке є основним для всіх громадян [16, с. 8]. Було опрацьовано чотири метричні книги за 1718—1735 рр. [7], 1736—1752 рр. [8], 1753—1773 рр. [9] та 1777—1800 рр. [11]. Соціальне походження охрещених встановлено відповідно до таблиці латинської та польської станової титулатури, що подається у посібнику з генеалогії [13, с. 71—73]. На основі опрацьованих книг можна встановити такі дані:

1. 1718—1735 рр.: охрещено 433 особи, з них 45 міщанського походження, 102 селянського, одну ремісничого, 29 шляхетського. Походження 256 охрещених не встановлено. Також охрещено одного незаконнонародженого (*illegitimum*) — у 1728 р.;

2. 1736—1752 рр. (аркуші із записами за 1736—1738 рр. відсутні): охрещено 305 осіб, з них 38 міщанського, 93 селянського, 44 шляхетського походження. У цей період також охрещено двох незаконнонароджених — у 1744 р. та у 1748 р. Не встановлено походження 130 осіб;

3. 1753—1773 рр.: 492 особи охрещено, зокрема 62 особи міщанського походження, 251 із селянських сімей та 79 із шляхетських. У 1755 р. охрещено одну незаконнонароджену дитину. Не встановлено соціальне походження 100 осіб;

4. 1777—1800 рр.: охрещено 853 особи, а саме чотири особи міщанського походження, 158 селянського та 351 ремісничого. Також охрещено 86 представників шляхетських родин. Щодо незаконнонароджених, то в 1787 р. охрещено дві дитини, 1789 р. — одну, 1792 р. — одну, 1794 р. — дві, 1797 р. — одну особу. У зазначений період охрещено сім осіб, яких можна віднести до соціальної групи службовців. Не встановлено соціального походження 247 осіб.

Протягом 77 років було виконано 2083 таїнства хрещення. Охрещено 604 особи селянського походження, 238 — шляхетського походження, 149 — міщанського та 352 особи ремісничого походження, а також 11 незаконнонароджених. Треба зазначити, що із встановленням австрійської влади на передній план виходить рід занять особи, а не її соціальний стан. Цим пояснюється поширення у метричній книзі за 1777—1800 рр. записів, в яких зазначається професія, через що виділено категорію ремісників. Фактично їх можна ототожнювати із соціальним станом «міщан». Зростання кількості охрещених осіб наприкінці XVIII ст. можна пояснити загальним демографічним вибухом у Центрально-Східній Європі, що пов'язано з рядом чинників, серед яких поширення більш ранніх шлюбів та успішна боротьба з епідемічними хворобами.

Цікавими у виконанні чину хрещення є випадки, коли хрестителем була духовна особа, не пов'язана з парафією у Золотому Потоці. У 1771 р. пріор домініканського монастиря у м. Бучачі Йозеф охрестив у с. Переволока дитину, яка належала до золотопотоцької парафії (у метричній книзі є окремих аркуш про це) [9, арк. 22]. У 1773 р. у Золотому Потоці хрестителем виступив вікарій чину св. Василія Великого Мартин Яворський [9, арк. 24 зв.]. У 1777 р. та 1781 р. дитину охрестив Стефан Ленгавський, парох с. Стінка [9, арк. 2 зв., арк. 6 зв.]. У 1793 р. хрестителем був Михаїл Андрухович, парох с. Стінка [11, арк. 20 зв.]. У 1798 р. чин хрещення здійснив Йоан Помажанський, також парох с. Стінка [11, арк. 27], у 1799 р. — Йоан Потеліцький, парох с. Соколів [11, арк. 28], а також парох вже згаданого с. Стінка Йоан Шведжуцький [11, арк. 28]. Села Стінка та Соколів належали до парафії св. Стефана. Можна припустити, що згадані парохі — це греко-католицькі священники, а вчинення ними таїнства хрещення пов'язане з сімейною традицією (один з батьків дитини — греко-католик), або тим, що католицький священник не встигав прибути до зазначеного села вчасно. Детальніше про соціальне походження охрещених див. *Додаток 1*.

Із звершенням таїнства хрещення тісно пов'язана практика надання імені. Ім'я, що надається дитині, має бути християнським. У випадку, якщо батьки

проти цього, то до обраного батьками імені додається ім'я якое святого, і два імені записуються до метричної книги. На вибір імені впливали такі чинники [14, с. 207—208]: прив'язання до церковного календаря, сімейна традиція, називання на честь хресного. Слід врахувати і те, що парафіяльний костел належав домініканському ордену, тому можливим було надання імені власне одного з домініканських святих чи блаженних. Подамо порівняльний аналіз практики надання імен у 1718—1735 рр. та 1777—1800 рр. (найдавніша та найновіша метричні книги для XVIII ст.). Таке порівняння також покаже, як вплинуло на надання імен входження земель, на яких знаходилась парафія св. Стефана, до складу Австрійської держави.

У період 1718—1735 рр. найпоширенішими чоловічими іменами були Ян (34 рази), Йозеф (24), Матей (16), Антоній (16), Станіслав (14), Міхал (14), Казимир (13), Мартин (12). Рідше надавались імена Стефан (7), Адельберт (7), Альберт (7; можна також розглядати як форму імені Адельберт), Миколай (7), Томас (6), Якуб (6), Франциск (5), Себастьян (5), Андреас (4). Гіацинт (4). Спорадичними були імена Каетан (1), Георгій (2), Домінік (1), Валентин (3), Пьотр (3), Людовік (1), Фабіан (2), Габріель (1), Єремія (1), Вінцентій (1), Бартоломеї (2), Павел (1), Лаврентій (2), Гаспар (2), Григорій (1), Олександр (2), Тадей (1), Блазій (1), Костянтин (2), Лука (2), Симон (1), Адам (1). У 12 випадках охрещений отримав подвійне ім'я. Найпоширенішим першим іменем було Франциск (3) та Ян (3). Один охрещений отримав потрійне ім'я (Лаврентій-Гіацинт-Домінік). Загалом вживалось 40 різних імен.

У 1777—1800 рр. найпоширенішими чоловічими іменем у парафії Золотий Потік було Ян (86). Дуже часто новонароджених називали іменами Міхал (30) та Мартин (25). До поширених додалися імена Йозеф (27), Миколай (20), Стефан (20), Адельберт (20), Матіас (18). Рідше надавались імена Якуб (11), Альберт (9), Людовік (6), Вінцентій (7), Станіслав (7), Франциск (13), Томас (9), Домінік (10), Антоній (11), Андреас (6), Казимир (8). Спорадично немовлят чоловічої статі називали такими іменами, як Блазій (2), Себастьян (4), Олександр (2), Бартоломеї (5), Пьотр (3), Габріель (2), Кароль (5), Георгій (1), Климент (1),

Гаспар (4), Симон (2), Ігнацій (5), Лаврентій (1), Пантелеймон (1), Онуфрій (1), Карл (1), Деметрій (1), Валентин (2), Бенедикт (1), Фелікс (2), Павел (2), Василь (1), Гіацинт (1), Лев (1), Каетан (1), Інокентій (1), Лука (1), Костянтин (1). У 22 випадках охрещений отримав подвійне ім'я, в одному випадку — потрійне (Фабій-Олександр-Роман). Загальна чисельність чоловічих імен зросла в 1777—1800 рр. до 48 назв.

Наприкінці XVIII ст. зустрічаються нові імена: Кароль, Климент, Ігнацій, Пантелеймон, Онуфрій, Карл, Деметрій, Бенедикт, Фелікс, Василь, Лев, Інокентій. Однак, як засвідчують документи, вони були дуже рідкісними. Водночас тоді вже не зустрічаються такі чоловічі імена, як Фабіан, Єремія, Григорій та Адам — рідкісні і в період 1718—1735 рр.

Щодо жіночих імен, то в 1718—1735 рр. найпоширенішими були Маріанна (43), Катерина (31), Анна (22). Рідше новонароджених дівчаток називали іменами Магдалена (9), Агнета (8), Агата (6), Софія (8), Хелена (6). Спорадично немовлятам жіночої статі надавались такі імена, як Ядвіга (1), Барбара (4), Люція (1), Мартіна (1), Аполонія (1), Анастасія (3), Єва (1), Агнеса (4), Франциска (3), Роза (3), Доротея (1), Христина (1), Елеонора (2), Регіна (2), Сюзанна (1), Тереза (2), Маргарита (2), Петронія (1). У п'ятьох випадках охрещена отримувала подвійне ім'я. Усього вживалось 26 різних жіночих імен.

У 1777—1800 рр. найпоширенішими жіночими іменами і надалі були Маріанна (119), Анна (57) та Катерина (38). Рідковживаними — імена Розалія (12), Софія (17), Агнета (17), Тереза (12), Текля (12), Агнеса (11). Найрідше надавались імена Сабіна (1), Маргарита (1), Домініка (2), Антоніна (3), Агата (2), Бригіта (3), Вікторія (6), Магдалена (5), Барбара (7), Мартина (1), Сюзанна (1), Юліана (1), Аполонія (9), Клара (2), Роза (7), Урсула (1), Хелена (7), Петронелла (1), Соломія (1), Кароліна (2), Франциска (7), Юстина (1), Рудольфіна (1), Антонія (1), Ядвіга (1), Анастасія (2), Єлизавета (2), Кунегунда (1), Моніка (1). У 14 випадках охрещена отримала подвійне ім'я.

Як і у випадку з чоловічими іменами, наприкінці XVIII ст. поширюються нові жіночі імена: Сабіна, Домініка, Антоніна, Розалія, Бригіта, Вікторія, Те-

кля, Юліана, Урсула, Клара, Петронелла, Соломія, Кароліна, Рудольфіна, Юстина, Антонія, Єлизавета, Кунегунда, Моніка. Однак і вони були рідковживаними чи рідкісними зовсім. Тоді вже не називали дівчаток такими рідкісними для 1718—1735 рр. Іменами, як Люція, Єва, Доротея, Христина, Елеонора, Регіна, Петронія.

Щодо охрещених у 1718—1735 рр. осіб шляхетського походження, то вони отримували загальнопоширені імена. Слід також зазначити, що лише у двох випадках охрещені шляхетського походження отримали подвійне ім'я.

У 1777—1800 рр. немовлята шляхетського походження і надалі отримували загальнопоширені імена (найпоширенішими з них відповідно були Ян (17) та Маріанна (12)). У шести випадках охрещена особа шляхетського походження отримала подвійне ім'я.

Водночас наприкінці XVIII ст. деякі рідкісні імена зустрічались лише серед осіб шляхетського походження: Лев, Бенедикт, Урсула, Юстина, Рудольфіна.

Незаконнонароджені діти, які були охрещені у костелі св. Стефана, отримали загальнопоширені імена.

Щодо цікавих випадків надання імені у XVIII ст., то слід зазначити про надання дитині імені єзуїтського святого Станіслава Костки в 1750 р. у сім'ї Барановських [8, арк. 23 зв.].

Отже, встановлення австрійської влади не вплинуло на загальну традицію надання імен, але саме наприкінці XVIII ст. виникають нові імена, особливо у шляхетському середовищі. Детальніше про частоту вживання імен див. *Додаток 2*.

Шлюб — одне з таїнств, союз між чоловіком і жінкою, який освячується церквою. Ми опрацьовали книги запису шлюбів за 1735—1752 рр. [8], 1753—1773 рр. [9] та 1777—1800 рр. [11]. У результаті отримали такі дані:

1. 1735—1752 рр.: у парафії костелу св. Стефана було укладено 102 шлюби. Щодо соціально походження сторін укладення шлюбу, то у 25 шлюбах однією зі сторін є представник селянства, у 26 шлюбах — представник шляхетського стану, у 10 шлюбах — представник міщан. Укладено п'ять

шлюбів між овдовілими та 11 шлюбів, де однією із сторін є овдовіла особа. У 40 випадках не вдалось ідентифікувати соціальне походження сторін укладення шлюбу;

2. 1753—1773 рр.: у цей період також укладено 102 шлюби, серед яких у восьми шлюбах однією із сторін є представник селянського стану, у трьох — представник міщанського, у восьми шлюбах — представник шляхетського шлюбу. Укладено п'ять шлюбів між овдовілими та 21 шлюб, де однією із сторін є овдовіла особа. Не ідентифіковано соціальне походження сторін шлюбу у 83 випадках;

3. 1777—1800 рр.: укладено 173 шлюби. У 73 випадках однією із сторін є представник селянства, у 27 шлюбах — представник ремісничого стану, у 18 шлюбах — представник міщан та у 27 шлюбах — представник шляхетського стану. 14 шлюбів укладено між овдовілими. 22 шлюби укладено, коли однією із сторін є овдовіла особа.

Протягом 63 років у парафії костелу св. Стефана отців-домініканців вчинено 377 таїнств шлюбу. У 107 випадках однією із сторін є представник селянства, у 61 випадку — представник шляхетського стану, у 31 випадку — представник міщанства та у 27 випадках — представник ремісників. 24 шлюби укладено між овдовілими, а в 52 випадках однією із сторін є овдовіла особа. Детальніше про соціальне становище сторін шлюбу див. *Додаток 3*.

Було опрацьовано дві книги запису смертей, що разом охоплюють період 1777—1800 рр. [10; 12]. Тоді у парафії костелу св. Стефана було поховано 573 особи. З них 100 осіб селянського походження, 134 — з родин ремісників, 42 — шляхетського походження, 8 міщан. Під 1780 р. міститься єдине серед усіх записів повідомлення про поховання греко-католика [10, арк. 1 зв.]. Під 1788 р. міститься запис про поховання 34-річного домініканця Клементя Ейсимонта, який був ординарієм конвікту [12, арк. 24 зв.]. Загалом, детальніше про соціальне походження похованих за роками див. *Додаток 4*.

Було опрацьована також дві книги запису парафіян, які виконали обряд Великодньої сповіді, що охоплюють період 1774—1802 рр. [5; 6]. Упродовж 1774—1800 рр. напередодні Великодня у парафії щорічно сповідалось від чотирьох до майже дев'яти сотень парафіян. Загальна за всі роки та

середня щорічно кількість людей, що сповідались напередодні Великодня у населених пунктах парафії, виглядає так:

1. Золотий Потік — 9405 — 348 осіб;
2. Соколів — 3018 — 112 осіб;
3. Скоморохи — 2292 — 85 осіб;
4. Русилів — 593 — 22 особи;
5. Соколець — 265 — 10 осіб;
6. Губин — 538 — 20 осіб;
7. Костельники — 514 — 19 осіб;
8. Уніж — 427 — 16 осіб;
9. Лука — 546 — 20 осіб;
10. Сновидів — 531 — 20 осіб;
11. Космерин — 1135 — 42 особи;
12. Стінка — 745 — 28 осіб.

Найбільша їх кількість була у Золотому Потоці та Соколові, найменша кількість — у с. Соколець. Лише тричі протягом 27 років відбувалась Великодня сповідь у с. Возилів. Це можна пояснити надзвичайно малою кількістю парафіян (у 1780 р. та 1781 р. тайну сповіді виконали лише по шість людей). Наприкінці XVIII ст. чисельність дітей до семи років, що виконали чин сповіді, зростає. Це взаємопов'язано із зростання кількості укладених шлюбів та із збільшення кількості хрещення дітей в останніх роках XVIII ст.

Душпастирська діяльність домініканців монастиря св. Стефана у Золотому Потоці виражалась у таких формах: відправлення Служби Божої та читання молитов за парафіян, братів та інші; виконання святих таїнств хрещення, шлюбу, сповіді, а також у провадженні покійника в останню путь. Незважаючи на те, що у монастирі св. Стефана ордену домініканців перебувало лише декілька братів-проповідників (у 1780 рр. було лише п'ять монахів: пріор Вінцентій Секежинський, Фабіан Годовський, Клемент Ейсимонт, Антоній Рушчиковський, Емерік Рудковський), їм вдавалось виконувати свою душпастирську діяльність у парафії, яка складалася з 13 населених пунктів.

Монастир св. Стефана у містечку Золотий Потік, будучи складовою частиною Руської провінції св. Яцека, своїм основним аспектом діяльності мав саме душпастирську, позаяк був осередком парафії. А це було не надто поширено у практиці Львівської архієпископії. Тому історія діяльності монастиря і становить зацікавлення для дослідників.

Додаток 1

Чин хрещення (1718—1735 рр.): соціальне походження*
(ЦДДА України, м. Львів. — Ф. 851. — Оп. 1. — Спр. 78)

Рік/ кількість, походження	1718	1719	1720	1721	1722	1723	1724	1725	1726	1727	1728	1729	1730	1731	1732	1733	1734	1735
Славетне (fapatum)	2	2	1	2	6	7	2		8	4						1	4	
Селяни			3	3	1	6	15	12	13		14	8	5		8	4	6	4
Ремісники				1														
Шляхетське					3	2	1	2	4	1	4	1	4	1	1	4	1	
Незаконнонароджені					1						1							
CivilPotok													4		1	1		
Загалом	14	26	27	29	34	26	37	23	35	18	28	26	19	17	15	22	24	13

Чин хрещення (1739—1752 рр.): соціальне походження**
(ЦДДА України, м. Львів. — Ф. 851. — Оп. 1. — Спр. 79)

Рік/ кількість, походження	1739	1740	1741	1742	1743	1744	1745	1746	1747	1748	1749	1750	1751	1752
Славетне (fapatum)		4	7	2		4	8	2			1	2	3	4
Селяни	29	17	7	3	3	9	10	6	3	1	1	1	2	
Шляхетське	2	3	6		3	3	5	1	3	5	4	4	4	1
Незаконнонароджені						1				1				
CivilPotok											1			
Загалом	32	32	27	5	6	21	29	26	18	28	23	13	34	11

* За 1718 р. дані подані за серпень-грудень.

** Дані за 1736—1738 рр. відсутні; в 1742 р. зазначені дані за два перші місяці 1743 р. наявні дані за серпень-грудень, в 1752 р. — лише за перші три місяці календарного року.

Продовження додатку 1

Чин хрещення (1753—1773 рр.): соціальне походження
(ЦДДА України, м. Львів. — Ф. 851. — Оп. 1. — Спр. 80)

Рік / кількість, походження	1753	1754	1755	1756	1757	1758	1759	1760	1761	1762	1763	1764	1765	1766	1767	1768	1769	1770	1771	1772	1773
Славетне (famatum)	5	6	8	9	10	1	2		1		1	1	1	2	3	4	4	1			3
Сеяни	7	11	11	11	11	13	21	14	6	10	5	9	18	14	15	10	15	20	9	11	10
Шляхетське	7	4	3	4	6	7	5	3	2	2	1	4		3	8	4	2	5	3	3	2
Незаконнароджені			1																		
Загалом	29	24	25	29	27	24	31	23	13	18	17	21	23	24	34	21	24	30	15	24	16

Чин хрещення (1777—1800 рр.): соціальне походження
(ЦДДА України, м. Львів. — Ф. 851. — Оп. 1. — Спр. 83)

Рік / кількість, походження	1777	1778	1779	1780	1781	1782	1783	1784	1785	1786	1787	1788	1789	1790	1791	1792	1793	1794	1795	1796	1797	1798	1799	1800
Славетне			1																					
Сеяни	1	2		4			2	6	6	2	6	6	10	10	10	13	18	15	4	11	12	8	16	2
Ремісники	11	9	1	2	1	1	16	16	16	12	18	19	20	22	23	17	14	26	15	23	23	20	20	12
Шляхетське	4	5		1	3	4	3	2	3	5	5	5	4	4	8	6	7	3	2		9	1		2
Незаконнароджені											2		1			1		2						
Службовець									2	1							1			1	1	1		
CivilPotok	2														1									
Загалом	30	34	36	25	39	22	30	33	30	31	32	40	39	40	45	37	43	54	21	36	54	38	45	19

* За 1800 р. дані охоплюють лише січень-червень.

Додаток 2

Надання імен

(ЦДДА України, м. Львів. — Ф. 851. — Оп. 1. — Спр. 78; 83)

Чоловічі імена

№п/п	Ім'я	Кількість (1718—35 рр.)	Кількість (1777—1800 рр.)
1.	Ян	34	86
2	Йозеф	24	27
3	Матей	16	28
4	Антоній	16	11
5	Станіслав	14	7
6	Міхал	14	30
7	Казимир	13	8
8	Мартин	12	25
9	Стефан	7	20
10	Альберт	7	9
11	Адельберт	7	20
12	Миколай	7	20
13	Томас	6	9
14	Якуб	6	11
15	Франциск	5	13
16	Себастьян	5	4
17	Андреас	4	11
18	Гіацинт	4	1
19	Кастан	1	1
20	Георгій	2	1
21	Домінік	1	10
22	Пьотр	3	3
23	Людовік	1	6
24	Фабіан	2	
25	Габріель	1	2
26	Єремія	1	
27	Вінцентій	1	7
28	Бартоломей	2	3
29	Павел	1	2
30	Лаврентій	2	1
31	Гаспар	2	4
32	Григорій	1	
33	Олександр	2	2
34	Тадей	1	20
35	Блазій	1	2
36	Валентин	3	2
37	Костянтин	2	1
38	Симон	1	2
39	Лука	2	1
40	Адам	1	
41	Кароль		5
42	Климент		1
43	Ігнацій		5
44	Пантелеймон		1
45	Онуфрій		1
46	Карл		1
47	Деметрій		1
48	Бенедикт		1
49	Фелікс		2
50	Василій		1
51	Лев		1
52	Інокентій		1

Продовження додатку 2

Жіночі імена

№	Ім'я	Кількість (1718—35 рр.)	Кількість (1777—1800 рр.)
1	Маріанна	43	119
2	Катерина	31	38
3	Анна	22	57
4	Магдалена	9	5
5	Агнета	8	17
6	Агата	6	2
7	Софія	8	17
8	Хелена	6	7
9	Ядвіга	1	1
10	Барбара	1	7
11	Люція	1	
12	Мартіна	1	1
13	Аполонія	1	9
14	Анастасія	3	2
15	Єва	1	
16	Агнеса	4	11
17	Франциска	3	8
18	Роза	2	7
19	Доротія	1	
20	Христина	1	
21	Елеонора	2	
22	Регіна	1	
23	Сюзанна	1	1
24	Тереза	2	12
25	Маргарита	1	1
26	Петронія	1	
27	Сабіна		1
28	Домініка		2
29	Антоніна		3
30	Розалія		12
31	Бригіта		3
32	Вікторія		6
33	Текля		12
34	Юліана		1
35	Клара		2
36	Урсула		1
37	Петронелла		1
38	Соломія		1
39	Кароліна		2
40	Рудольфіна		1
41	Юстина		1
42	Антонія		1
43	Єлизавета		2
44	Кунегунда		1
45	Моніка		1

Додаток 3

Тайство шлюбів (1735—1752 рр.)

(ЦДДА України, м. Львів. — Ф. 851. — Оп. 1. — Спр. 79)

Рік / соціальний стан, кількість	1735	1736	1737	1738	1739	1740	1741	1742	1743	1744	1745	1746	1747	1748	1749	1750	1751	1752
Селяни	1	3		3		2			2	4	6			1	1	1		1
Славетні						1		1		1	1				1	1	3	1
Шляхтичі		3			3	3	3	2	4		1	3	1			3		
Всього	1	9	2	8	8	7	6	3	6	7	8	8	8	6	2	6	4	3
З них шлюб, однією зі сторін якого є вдовець / вдова		1				1	1			2	1	1		2			1	1
З них шлюб між вдовцями і вдовами		1		2	1								1					
Не ідентифіковано похоронених		3	2	5	5	1	3					6	7	5			1	1

Тайство шлюбів (1753—1773 рр.)

(ЦДДА України, м. Львів. — Ф. 851. — Оп. 1. — Спр. 80)

Рік / соціальний стан, кількість	1753	1754	1755	1756	1757	1758	1759	1760	1761	1762	1763	1764	1765	1766	1767	1768	1769	1770	1771	1772	1773
Селяни																	4	3			1
Славетні																1	1		1		
Шляхтичі			1				1	1	1						1			3	1		
Всього	3	7	9	6	2	6	6	5	3	4	1	8	4	6	3	2	11	7	2	4	3
З них шлюб, однією зі сторін якого є вдовець / вдова		2	2					1	1	1		2		1		1	3		1		
З них шлюб між вдовцями і вдовами			2									1		1				1			
Не ідентифіковано похоронених (всього)	3	7	8	6	2	6	5	5	2	4	1	8	4	6	2	1	6	1		4	2

Продовження додатку 3

Тайство шлюбу (1777—1800 рр.)

(ЦДДА України, м. Львів. — Ф. 851. — Оп. 1. — Спр. 83)

Рік / соціаль- ний стан, кіль- кість	1777	1778	1779	1780	1781	1782	1783	1784	1785	1786	1787	1788	1789	1790	1791	1792	1793	1794	1795	1796	1797	1798	1799	1800
Селяни	4	12	1	3	4	3	5	7	7	4	5	4	4	4	4		1	2					3	1
Ремісники							1							1	2	1	2	3	3	4		1	6	3
Славетні			1	1	2	2	7	2					3											
Шляхтичі	1	3	1	1				2	1	2	3	1		1		3	1	1		2	1	2	1	
Всього	5	15	3	6	6	5	13	11	8	6	8	5	7	6	6	5	5	6	4	11	9	6	13	4
З них шлюб, одного з сторін якого є вдовець/ вдова						1	3	1	1	1	1	1	1	1	1		1	2	1	2	2			2
З них, шлюб між вдвцями і вдовами					1			1		2			1	1	3		1		1					2
Не ідентифікова- но походження																1	1		1	5	8	3	2	2

Додаток № 4

Виконання чину поховання (1777—1800 рр.)

(ЦДДА України, м. Львів. — Ф. 851. — Оп. 1. — Спр. 85)

Рік / соціаль- ний стан померлого	1777	1778	1779	1780	1781	1782	1783	1784	1785	1786	1787	1788	1789	1790	1791	1792	1793	1794	1794	1794	1796	1797	1798	1799	1800
Всього	19	16	10	27	27	23	18	4	33	6	22	26	8	25	19	48	46	32	28	41	21	31	21	22	
Селяни	2	6	1	2	11	1	2					1			6	10	15	6	7	13	3	9	2	3	
Реміс- ники	2	3	2	1	1	2					2	4		11	3	17	10	12	9	13	9	13	11	8	
Славет- ні	1	1	1	1	1	3																			
Шляхта	1	2		7	3	1		1						2	2	4	5		4	3	3	3		1	

1. Центральний державний історичний архів України, м. Львів. — Ф. 851 (Римо-католицький домініканський монастир та парафіяльний уряд м. Золотий Потік 1608—1935). — Оп. 1. — Спр. 17. — 7 арк.
2. ЦДІА України, м. Львів. — Ф. 851. — Оп. 1. — Спр. 26. — 3 арк.
3. ЦДІА України, м. Львів. — Ф. 851. — Оп. 1. — Спр. 28. — 90 арк.
4. ЦДІА України, м. Львів. — Ф. 851. — Оп. 1. — Спр. 29. — 84 арк.
5. ЦДІА України, м. Львів. — Ф. 851. — Оп. 1. — Спр. 32. — 46 арк.
6. ЦДІА України, м. Львів. — Ф. 851. — Оп. 1. — Спр. 34. — 632 арк.
7. ЦДІА України, м. Львів. — Ф. 851. — Оп. 1. — Спр. 78. — 18 арк.
8. ЦДІА України, м. Львів. — Ф. 851. — Оп. 1. — Спр. 79. — 39 арк.
9. ЦДІА України, м. Львів. — Ф. 851. — Оп. 1. — Спр. 80. — 34 арк.
10. ЦДІА України, м. Львів. — Ф. 851. — Оп. 1. — Спр. 82. — 28 арк.
11. ЦДІА України, м. Львів. — Ф. 851. — Оп. 1. — Спр. 83. — 40 арк.
12. ЦДІА України, м. Львів. — Ф. 851. — Оп. 1. — Спр. 85. — 44 арк.
13. Войтович Л. Спеціальні історичні дисципліни / Леонтій Войтович, Олександр Целуйко. — Львів, 2008. — Зош. 2: Генеалогія. — 118 с.
14. Єзерська І. Чоловічі та жіночі імена за метриками хрещень кафедрального костелу у Львові (XVII ст.) / Ірина Єзерська // Український історичний журнал. — 2010 — № 2. — С. 202—214.
15. Bączkowiec F. Prawokanoniczne: podręcznik dla duchowieństwa / Franciszek Bączkowiec. — Opole : Wydawnictwo diecezjalne Św. Krzyża, 1957. — Т. 1. — 784 s.
16. Bączkowiec F. Prawo kanoniczne: podręcznik dla duchowieństwa / Franciszek Bączkowiec. — Opole : Wydawnictwo diecezjalne Św. Krzyża, 1957. — Т. 2. — 659 s.
17. Blaschke K. Rzut treflowy w architekturze dominikanów w Polsce — przegląd problematyki / Kinga Blaschke // Dominikanie na ziemiach polskich w epoce nowożytnej. — Kraków, 2009. — S. 393—425.
18. Krętosz J. Organizacja archidiecezji Lwowskiej obrządku łacińskiego od XV w. do 1772 roku / Józef Krętosz. — Lublin, 1986. — 366 s.
19. Krętosz J. Archidiecezja lwowska obrządku łacińskiego w okresie józefinizmu: 1772—1815 / Józef Krętosz. — Katowice, 1996. — 365 s.
20. Lipski A. Potocki Stefan / Andrzej Lipski // Polski Słownik Biograficzny. — Wrocław ; Warszawa ; Kraków ; Gdańsk ; Łódź : Wyd-wo PAN, 1984. — Т. XXVIII. — Zesz. 1. — S. 173—176.
21. Miławicki M. Miejsce religijności ludowej w pracy duszpasterskiej dominikanów w Polsce północno-wschodniej w okresie staropolskim / Marek Miławicki // Parafia rzymskokatolicka w Choroszczy 550 lat. Księga Jubileuszowa. — Białystok, 2009. — S. 101—121.
22. Skrzypecki T. H. Potok Złoty. Na tle historii polskich kresów południowo-wschodnich / Tomasz Henryk Skrzypecki. — Opole : Solpress, 2010. — 256 s.
23. Stolarski P.T. «Mocny fundament»: kobiety jakpatronki zakonu dominikańskiego na ziemiach polskich i ruskich w latach 1594—1646 / Piotr Tadeusz Stolarski // Dominikanie na ziemiach polskich w epoce nowożytnej. — Kraków, 2009. — S. 125—136.
24. Zaucha T. Kościół parafialny P. W. Narodzenia Najśw. Panny Marii i św. Szczepana Pierwszego Męcznika w Potoku Złotym / Tomasz Zaucha // Materiały do dziejów sztuki sakralnej na ziemiach wschodnich dawnej Rzeczypospolitej. — Kraków, 2010. — Т. 18. — Cz. 1: Kościoły i klasztory rzymskokatolickie dawnego województwa Ruskiego. — S. 185—302.

Nazarij Loshtyn

PASTORAL CARE OF THE MONKS OF THE MONASTERY OF ST. STEPHEN IN THE TOWN OF ZOLOTYI POTIK IN THE XVIII CENTURY

Based on archival sources, this article has brought an outline of pastoral care by Dominican monks as a principal aspect of their activity in the parish of St. Stephyn, the town of Zoloty Potik (now Buchach region, Ternopil obl.) and surrounding villages during the XVIII century. Attention has been paid to the service of such sacraments as baptisms, marriages, burials, confessions and public worships. The author has also attracted the readers' attention to the practice of giving names in the course of baptism.

Keywords: Dominicans, parishbooks, pastoral care, baptism, marriage, burial, confession.

Назарій Лоштын

ПАСТЫРСКАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ МОНАХОВ МОНАСТЫРЯ СВ. СТЕФАНА В ГОРОДКЕ ЗОЛОТОЙ ПОТОК В XVIII ст.

В статье на основании архивных материалов рассматривается пастырство монахов-доминиканцев как основной аспект их деятельности в приходе св. Стефана в городке Золотой Поток (ныне Бучачского р-на Тернопольской обл.) и окрестных селах в XVIII в. Внимание сосредоточено на выполнении чинов крещения, брака, погребения, исповеди, а также отправке богослужений. Автор обращает внимание также на практику наречения при крещении.

Ключевые слова: доминиканцы, приходские книги, пастырство, крещение, брак, погребение, исповедь.